Dagmara Budek, Renata Klimko

Ocena publikacji naukowych na uczelniach medycznych – raport rozbieżności

Forum Bibliotek Medycznych 4/1 (7), 449-460

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM HISTORII POLSKI

Mgr Dagmara Budek
Mgr Renata Klimko
Szczecin - PUM

OCENA PUBLIKACJI NAUKOWYCH NA UCZELNIACH MEDYCZNYCH - RAPORT ROZBIEŻNOŚCI

Abstract

Nowadays medical libraries besides standard activities participate in preparing bibliometric analysis. Assessment of scientific publications are very common in use for many different aims to evaluation of individuals and institution, either on internal or external fields. In that cause objective comparison should be based on uniform rules. The article describes the results of questionnaire filled by 11 libraries of medical universities in Poland. There are presented rules of assessing scientific publications used in medical universities and differences in system of score. It is also an attempt to present of the most important problems that require composing uniform rules.

Streszczenie

Biblioteki uczelni medycznych, oprócz standardowej działalności usługowej, dydaktycznej i naukowej w coraz większym zakresie zajmują się przygotowywaniem analiz bibliometrycznych. Wykorzystywane są one do oceny wewnętrznej pracowników i jednostek na poszczególnych uczelniach oraz do ocen zewnętrznych m.in. Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów. W celu umożliwienia obiektywnej oceny publikacji pracowników naukowych analizy bibliometryczne powinny być opracowywane według jednolitych kryteriów.

W referacie omówione zostały zasady oceny publikacji naukowych na uczelniach medycznych w Polsce. Na podstawie ankiety przeprowadzonej w poszczególnych bibliotekach przedstawiono różnice interpretacyjne oficjalnych dokumentów stanowiących podstawę analizy bibliometrycznej oraz problemy związane z klasyfikacją typów dokumentów. Stanowi również próbę sformułowania najistotniejszych zagadnień wymagających wypracowania ujednoliconych zasad.

Biblioteki uczelni medycznych, oprócz standardowej działalności usługowej, dydaktycznej i naukowej, w coraz większym zakresie zajmują się przygotowywaniem analiz bibliometrycznych potrzebnych do różnego typu ocen.

Wszystkie biblioteki uczelni medycznych przygotowują punktację publikacji do wewnętrznej oceny pracowników, wewnętrznej oceny jednostek uczelni oraz na potrzeby postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora dla Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów (CK). Ponadto, najczęściej przygotowuje się punktację do wniosków o nagrody, w konkursach na stanowiska, do specjalizacji lekarskich, uprawnień do nadawania stopni naukowych, akredytacji wydziałów lub kierunków. Na niektórych uczelniach przygotowuje się punktację w przypadku wszczęcia procedury związanej z otwarciem przewodu doktorskiego lub habilitacyjnego, przy składaniu wniosków o stypendia pozauczelniane, granty oraz

przy wnioskach awansowych lub zatrudnianiu na uczelni nowych pracowników. Jedna z bibliotek zobowiązana jest do przygotowania punktacji publikacji w przypadku ubiegania się o specjalny dodatek naukowy dla pracowników jednego z wydziałów oraz do sprawozdań uczestników studiów doktoranckich.

Opracowana przez nas ankieta dotycząca zasad sporządzania punktacji obejmowała 24 pytania. Została wysłana do 11 bibliotek uczelni medycznych w kraju. Opracowanie niniejsze jest analizą danych uzyskanych ze wszystkich ankietowanych bibliotek.

Analiza ta pokazuje, że różnice w przygotowywanych punktacjach dotyczą właściwie wszystkich typów publikacji, tj. artykułów w czasopismach, monografii naukowych, podręczników i rozdziałów, a także uwzględniania w analizach bibliometrycznych publikacji w suplementach, prac wieloośrodkowych czy listów do redakcji. Pięć z jedenastu uczelni (Białystok, Bydgoszcz, Katowice, Kraków, Warszawa) stosuje jednolite zasady punktacji bez względu na to, do jakich celów jest ona przygotowywana, np. do oceny wewnętrznej czy wniosków do CK. Na pozostałych uczelniach funkcjonują równolegle różne rodzaje punktacji; różnice dotyczą najczęściej punktacji monografii, podręczników, rozdziałów, artykułów publikowanych w czasopismach sprzed 1998 roku oraz w suplementach. Różnice te są efektem wytycznych Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów dotyczących sporządzania analiz bibliometrycznych[10] z lutego 2009 roku odmiennych w stosunku do zasad przyjętych wcześniej i stosowanych przez biblioteki.

Należy tutaj przypomnieć, że Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów nie opublikowała własnych wykazów czasopism punktowanych, wskazując jako podstawę punktacji wykazy publikowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, pomijając zupełnie punktację monografii, podręczników i rozdziałów – podaje się je tylko liczbowo.

Najwięcej różnic występuje w punktacji artykułów w czasopismach. Analizy bibliometryczne tego typu publikacji należy podzielić na kilka grup. Grupa pierwsza – analizy dotyczące publikacji sprzed roku 2000, zanim pojawiły się wykazy czasopism punktowanych, druga – obejmująca lata 2000-2004, kiedy co roku ukazywały się nowe wykazy czasopism punktowanych oraz trzecia – od 2005 roku, okres rozporządzeń, komunikatów, list ujednoliconych publikowanych przez MNiSW.

Grupa 1 - artykuły sprzed 2000 roku punktowane są na wszystkich uczelniach, z wyjątkiem Białegostoku. Na trzech uczelniach (Kraków, Lublin, Poznań) podstawą punktowania jest wykaz z roku 1999[1], z tym że jedna uczelnia (Kraków) stosuje go tylko dla publikacji z roku 1999 – nie punktuje publikacji wcześniejszych, a na jednej uczelni (Lublin) jest podstawą punktacji publikacji z lat 1998-1999, natomiast publikacje z lat wcześniejszych są punktowane według listy z roku 2004[6]. Na czterech uczelniach punktacja opiera się na wykazie z 2001 roku[2] (Bydgoszcz, Gdańsk, Warszawa, Wrocław), jedna uczelnia (Szczecin) stosuje wykaz z 2004 roku[6], jedna (Katowice) wykaz z roku 2005[7] oraz jedna (Łódź) z roku 2010[22,23]. Uczelnia lubelska

podaje punktację do CK dopiero dla publikacji wydanych od 1998 roku, natomiast uczelnie w Gdańsku i Poznaniu publikacje sprzed 2000 roku punktują tylko na potrzeby wewnętrzne.

Grupa 2 - publikacje za lata 2000-2004 na większości uczelni punktowane są według zasady rok publikacji zgodny z rokiem wydania wykazu czasopism punktowanych (osiem uczelni – Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Kraków, Lublin, Poznań, Warszawa, Wrocław), przy czym jedna z nich (Białystok), stosując tę generalną zasadę punktuje publikacje dopiero od 2001 roku. Na jednej uczelni (Szczecin) podstawą punktacji jest wykaz z roku 2004[6], na jednej (Katowice) z roku 2005[7] i na jednej (Łódź) z roku 2010[22,23].

Grupa 3 - publikacje od 2005 roku. Najbardziej jednolicie punktowane są publikacje za lata 2005-2006. Dziewięć z jedenastu uczelni (Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Kraków, Lublin, Poznań, Szczecin, Warszawa, Wrocław) stosuje wykaz czasopism punktowanych opublikowany w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 4 sierpnia 2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania środków finansowych na naukę z wykazem wybranych czasopism wraz z liczbą punktów za umieszczoną w nich publikację naukową uwzględniający korekty wprowadzone przez Ministra Nauki i Informatyzacji komunikatem nr 5 z dnia 3 listopada 2005 r.[7] Wyjątek stanowi tutaj uczelnia wrocławska, która publikacje z roku 2005 punktuje według listy z roku 2004[6]. Pozostałe dwie uczelnie (Katowice, Łódź) w odniesieniu do publikacji od 2005 roku stosują wykazy z roku 2010[22,23,24].

Prawdziwa łamigłówka rozpoczyna się przy analizie bibliometrycznej publikacji wydawanych od 2007 roku, kiedy ukazało się Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 października 2007 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na działalność statutową z wykazem wybranych czasopism wraz z liczbą punktów za umieszczoną w nich publikację naukową z dnia 19 listopada 2007 r.[8] Od tego momentu na stronie ministerstwa pojawiło się 8 komunikatów[9,11,13,14,16,18,19,20] oraz listy ujednolicone[12,15,22] obejmujące kolejne poprawki ogłaszane w komunikatach. Dla uproszczenia w naszych analizach przyjęliśmy, że ujednolicone wykazy czasopism z dnia 8.08.2008 i 26.08.2008[12] są identyczne i traktowane jako jeden dokument, i analogicznie wykaz z dnia 5.05.2009 jest identyczny z wykazem z 18.06.2009[15]. Część bibliotek przyjęła zasadę, że wszystkie kolejne zmiany publikowane w komunikatach są traktowane jak aktualizacja pierwszej listy z 17 października 2007 roku[8] (Białystok, Szczecin, Warszawa). Podobną zasadę przyjęto w Katowicach, z tym że tą punktacją objęte są dodatkowo publikacje z lat 2005-2006, oraz w Łodzi, gdzie jest ona stosowana do wszystkich publikacji. Na pozostałych uczelniach podjęto próbę zastosowania zmian w punktacji ukazujących się w kolejnych komunikatach dla tych publikacji, które ukazały się po dacie publikacji owych zmian.

Dodatkowo 29 grudnia 2010 r. ukazała się informacja o zmianie przepisów

w zakresie kompleksowej oceny jakości działalności naukowej jednostek naukowych zawierająca kolejny wykaz czasopism wraz z punktacją[24], przez niektóre uczelnie uznany za kolejną poprawkę, przez inne za propozycję jeszcze nieobowiązującą.

Tab.1. Zasady punktacji artykułów w czasopismach na poszczególnych uczelniach medycznych.

brak punktacji

Lista polskich czasopism medycznych niepublikowanych w liście filadelfijskiej [1999]

Index Copernicus: punktacja KBN: ranking za rok 2000 obowiązujący w roku 2001

Index Copernicus Master List 2002

Index Copernicus Master List 2003

Index Copernicus Master List 2004

Rozporządzenia MNiI z dn. 4.08. 2005 r. [...] z wykazem wybranych czasopism […]

Ujednolicony wykaz czasopism z dn. 26.08.2008 r.

Rozporządzenie MNiSW z dn.17.10.2007 r. […]z wykazem wybranych czasopism […] i Komunikat Nr 24 MNiSW z dn. 28.11.2007 r.

Ujednolicony wykaz czasopism z dn. 26.08.2008 r. i Komunikat Nr 23 MNiSW z dn. 28.11. 2008 r.

Ujednolicony wykaz czasopism punktowanych z dn. 18.06.2009 r.

Ujednolicony wykaz czasopism punktowanych z dn. 18.06.2009 r. i Komunikat Nr 16 MNiSW z dn. 16.07.2009 r.

Ujednolicony wykaz czasopism punktowanych z dn. 18.06.2009 r. i Wykaz polskich czasopism naukowych będących w bazie JCR 2009 z dn.10.12.2010 r.

Ujednolicony wykaz czasopism punktowanych z dn. 25.06.2010 r.

Ujednolicony wykaz czasopism punktowanych z dn. 25.06.2010 r. i Wykaz polskich czasopism naukowych będących w bazie JCR 2009 z dn.10.12. 2010 r.

Ujednolicony wykaz czasopism punktowanych z dn. 25.06.2010 r. i Wykaz polskich czasopism naukowych będących w bazie JCR 2009 z dn. 10.12.2010 r. i Informacja o zmianie przepisów w zakresie kompleksowej oceny [...] z dn. 29.12.2010 r.

Mnogość tych wykazów i brak czytelnych wytycznych za jaki okres należy je stosować powoduje, że pojawiają się dość znaczne różnice w punktacji tych samych publikacji na różnych uczelniach. I tak np. publikacje z 2007 roku na jedenastu uczeniach punktowane są na podstawie siedmiu różnych wykazów. Na jednej uczelni (Poznań) od tego roku funkcjonują dwie różne punktacje – inna wewnętrzna i inna do CK. Podobnie przedstawia się sytuacja w 2008 roku, kiedy wykorzystywanych jest siedem wykazów, w roku 2009 ich liczba maleje do pięciu, a w latach 2010-2011 do trzech.

W zakresie punktowania publikacji innych niż klasyczne artykuły w czasopismach sytuacja przedstawia się następująco. Cztery uczelnie (Białystok, Gdańsk, Katowice, Łódź) deklarują, że nie punktują publikacji w suplementach. Sześć bibliotek (Bydgoszcz, Kraków, Lublin, Poznań, Szczecin, Wrocław) zazwyczaj punktuje tego typu publikacje w punktacjach wewnętrznych, najczęściej po dostarczeniu przez autora zaświadczenia z redakcji o zastosowaniu procedury peer review lub gdy suplement jest indeksowany w jednej z następujących baz: Medline, Embase, Scopus. Jedna z uczelni (Lublin) zrezygnowała z punktowania suplementów od 2010 roku. Tylko jedna uczelnia (Warszawa) punktuje prace w suplementach bez żadnych dodatkowych warunków. Zamieszanie w podejściu do suplementów spowodowało Rozporządzenie MNiSW z dn. 17 października 2007 r.[8], w którym po raz pierwszy znalazło się

wyjaśnienie, że za publikację nie uznaje się suplementów, zeszytów specjalnych, materiałów konferencyjnych i artykułów popularnonaukowych.

Prace wieloośrodkowe, w przypadku gdy współtwórca nie jest wymieniony w polu autorskim, nie są punktowane na sześciu uczelniach (Białystok, Gdańsk, Katowice, Kraków, Poznań, Szczecin). Jedna z uczelni (Wrocław) nie podaje punktów za te prace do CK, natomiast do innych celów – tak. Dwie uczelnie (Łódź, Warszawa) przyznają takim pracom standardową punktację. Na jednej (Bydgoszcz) nadaje się punkty po dostarczeniu zaświadczenia od pierwszego autora o współpracy. Jedna uczelnia (Lublin) wyłącza prace wieloośrodkowe z całego dorobku w postaci odrębnej listy i podaje wartość punktową. Wątpliwości budzą pojawiające się ostatnio publikacje, w których w polu autorskim wymieniani są wszyscy współpracownicy, np. w liczbie 180.

Artykuły opublikowane jako listy do redakcji punktowane są na siedmiu uczelniach (Gdańsk, Katowice, Lublin, Łódź, Poznań, Szczecin, Warszawa), w niektórych przypadkach po spełnieniu dodatkowych warunków, np. objętość powyżej jednej strony, dołączenie do artykułu bibliografii, w innych po zaakceptowaniu protokołem przez Senacką Komisję ds. Nauki lub Zespół ds. Publikacji. Dwie biblioteki (Białystok, Bydgoszcz) nie punktują tego typu publikacji. Natomiast dwie inne (Kraków, Wrocław) nie podają punktacji we wnioskach do CK. Należy dodać, że coraz częściej w rubrykach „Listy do redakcji" ukazują się nie polemiki z autorami wcześniej publikowanych artykułów lecz „zwykłe" artykuły, tylko o nieco mniejszej objętości.

Oprócz klasycznych artykułów punktowane są także wytyczne na ośmiu uczelniach (Białystok, Gdańsk, Katowice, Kraków, Lublin, Poznań, Szczecin, Wrocław), w tym na dwóch po zastrzeżeniu że mają formę artykułów; na dwóch (Lublin, Wrocław) punktowane są algorytmy i na dwóch (Szczecin, Wrocław) również quizy. Trzy uczelnie (Bydgoszcz, Łódź, Warszawa) deklarują, że nie punktują publikacji w czasopismach, jeśli nie są klasycznymi artykułami. Pojawiają się również wątpliwości co do klasyfikacji jednostronicowych publikacji będących opisem przypadku w postaci obrazu rtg lub usg z opisem.

Na wszystkich uczelniach nie punktuje się artykułów popularnonaukowych, recenzji, komentarzy, sprawozdań, streszczeń zjazdowych, wspomnień pośmiertnych, wywiadów, głosów w dyskusji oraz tłumaczeń.

Stosunkowo jednolite zasady dotyczą przypisywania wskaźnika Impact Factor, gdyż we wszystkich bibliotekach, oprócz jednej w Łodzi - która posługuje się najnowszym wykazem do przygotowania wniosków awansowych, przypisuje się wartość wskaźnika IF według zasady rok publikacji zgodny z rokiem edycji bazy JCR. Problem przypisywania IF publikacjom z lat, za które biblioteka nie posiada wykazu IF, jest rozwiązywany w większości podobnie, tzn. dąży się do ustalenia jego wartości np. w innych polskich bibliotekach lub przypisuje się najbliższą chronologicznie

wartość dostępną we własnej bibliotece. Tylko jedna z bibliotek (Białystok) w tej sytuacji nie podaje IF.

Wskaźnik Index Copernicus podawany jest przez biblioteki jedynie we wnioskach do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów (wyjątek stanowi Warszawa, w której wykorzystywany jest również w procedurach konkursowych). Tylko dwie uczelnie (Katowice, Wrocław) nie podają wartości IC w swoich wnioskach. Dwie (Gdańsk, Lublin) podają wartość IC dla publikacji od 2000 roku, na pięciu (Białystok, Kraków, Łódź, Poznań, Szczecin) podawany jest od 2001 roku, na dwóch (Bydgoszcz, Warszawa) wartość z 2001 roku przypisywana jest także publikacjom wcześniejszym.

Na wszystkich uczelniach przeprowadza się analizę cytowań w bazie Science Citation Index. Do tak dużego wykorzystania bazy przyczynił się fakt, że od 2010 roku jest ona dostępna w ramach licencji krajowej dla wszystkich jednostek naukowych w Polsce). Pięć uczelni (Białystok, Gdańsk, Kraków, Lublin, Warszawa) wykonuje je również dodatkowo w bazie Scopus. Sześć uczelni w swoich analizach uwzględnia autocytowania (Gdańsk Katowice, Kraków, Łódź, Szczecin, Warszawa), na pięciu są one wykluczane (Białystok, Bydgoszcz, Lublin, Poznań, Wrocław).

Na sześciu uczelniach (Białystok, Kraków, Lublin, Szczecin, Warszawa, Wrocław) nie przyznaje się punktów za redakcję czasopisma. Spośród pięciu pozostałych, na jednej punktacja obowiązuje od 2008 roku (Bydgoszcz) i na jednej od 2009 roku (Gdańsk).

Inaczej przedstawia się sytuacja, jeśli chodzi o punktację monografii naukowych, podręczników akademickich, rozdziałów i redakcji naukowych. Podstawą punktacji jest mniejsza liczba dokumentów niż w przypadku artykułów w czasopismach. Trzema zasadniczymi dokumentami są: Szczegółowe zasady oceny parametrycznej jednostek naukowych wchodzących w zakres działań Zespołu Nauk Medycznych P05 z 2001 r.[3], Rozporządzenie Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 4 sierpnia 2005 r.[7] oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 października 2007 r[8]. W trzech przypadkach (Gdańsk, Łódź, Poznań) dodatkowo uwzględniane są również: Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 24 lipca 2009 r.[17], oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 maja 2010 r[21]. Ponieważ nie wnoszą one żadnych zmian jeśli chodzi o skalę punktacji, w naszych analizach są traktowane jak jeden dokument.

Na dwóch uczelniach (Kraków, Warszawa) w ogóle nie punktuje się monografii, podręczników i rozdziałów. Dwie kolejne (Lublin, Gdańsk) nie podają tego typu publikacji do CK. Na dwóch uczelniach (Gdańsk, Poznań) punktuje się monografie od 2000 roku, w jednym przypadku do celów wewnętrznych, a w drugim dla CK. Na sześciu uczelniach (Bydgoszcz, Gdańsk, Lublin, Poznań, Szczecin, Wrocław) podstawą punktowania publikacji wydanych do 2004 roku są wytyczne z 2001 roku, jedna z uczelni stosuje je również do publikacji z roku 2005. W pięciu przypadkach (Bydgoszcz, Gdańsk, Lublin, Poznań, Szczecin) rozporządzenie z 2005 roku jest

podstawą punktacji dla publikacji z lat 2005-2006, w jednym przypadku stosowana jest również do lat 2006-2007 (Wrocław), a w jednej do lat 2007-2008 (Bydgoszcz). Rozporządzenie z 2007 roku jest podstawą punktacji publikacji wydanych po 2007 roku na pięciu uczelniach (Białystok, Gdańsk, Lublin, Poznań, Szczecin), na jednej od 2008 roku (Wrocław) i na jednej od roku 2009 (Bydgoszcz). W jednym przypadku (Katowice) stosowane są tylko dwa rozporządzenia: rozporządzenie z 2005 roku dla publikacji wydanych do tego roku, a dla publikacji od roku 2006 rozporządzenie z 2007 roku. Na dwóch uczelniach podstawą punktacji jest najnowsze rozporządzenie z 2007 roku, w tym w jednej bibliotece (Białystok) punktuje się publikacje od roku 2007, wcześniejszych zaś nie, a w drugiej (Łódź) wytyczne te są stosowane do wszystkich publikacji.

We wszystkich bibliotekach nie punktuje się publikacji popularnonaukowych, poradników zawodowych, skryptów, wykładów i ćwiczeń, tłumaczeń, materiałów zjazdowych, prac doktorskich, krótkich haseł encyklopedycznych, wstępów i przedmów oraz w jednej bibliotece (Gdańsk) habilitacji.

Tab. 2. Zasady punktowania monografii naukowych, podręczników akademickich i rozdziałów.

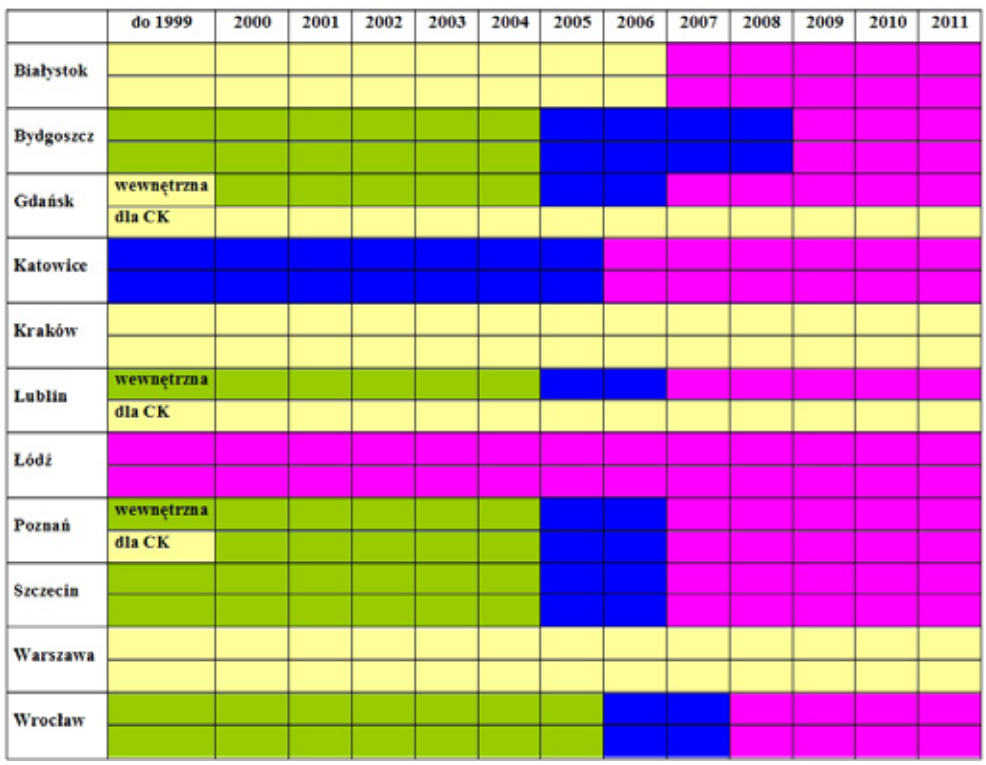

brak punktacji

Szczegółowe zasady oceny parametrycznej jednostek naukowych wchodzących w zakres działań Zespołu Nauk Medycznych P05 z 2001 r.

Rozporządzenie MNiI z dn. 4.08.2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na naukę

Rozporządzenie MNiSW z dn. 17.10.2007 r., w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na działalność statutową

Rozporządzenie z 2007 r. do definicji monografii oraz rozdziałów w monografii lub podręczniku akademickim wprowadza wymóg minimalnej objętości, odpowiednio 3 i 0,5 arkusza wydawniczego. W dziewięciu bibliotekach, w których punktowane są monografie, podręczniki i rozdziały, wymóg objętości egzekwowany jest poprzez konieczność dostarczenia zaświadczenia z redakcji lub oświadczenia autora (Bydgoszcz, Gdańsk, Lublin, Szczecin, Wrocław), w czterech bibliotekach objętość obliczana jest przez zespoły redagujące lub specjalne zespoły ds. punktacji (Białystok, Katowice, Łódź, Poznań).

Na wszystkich uczelniach medycznych przygotowywaniem punktacji za publikacje zajmują się pracownicy bibliotek. Różnie jest natomiast z zatwierdzaniem tych zasad w poszczególnych ośrodkach. Na większości uczelni medycznych zasady punktacji publikacji zatwierdzane są przez prorektorów ds. nauki (Białystok, Gdańsk, Katowice, Kraków – tylko arkusze samooceny, Lublin, Wrocław) lub senackie komisje ds. nauki (Łódź, Szczecin). W dwóch przypadkach (Łódź, Poznań) zasady zatwierdzane są przez senaty w formie uchwał, a na dwóch (Gdańsk, Łódź) dodatkowo ukazały się jeszcze w formie zarządzeń rektorów tych uczelni. Na dwóch uczelniach działają specjalne komisje ds. punktacji publikacji (Lublin, Łódź). Na dwóch uczelniach zasady nie zostały oficjalnie zatwierdzone przez władze uczelni (Bydgoszcz, Warszawa). Na jednej uczelni (Kraków) zasady są ustalane przez dziekanów poszczególnych wydziałów.

Sporne sprawy dotyczące punktowania publikacji na sześciu uczelniach (Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Lublin, Szczecin) rozstrzyga prorektor ds. nauki, na pozostałych uczelniach instytucjami odwoławczymi ds. punktacji są dziekani poszczególnych wydziałów (Kraków), zespół ds. punktacji naukowej powoływany przez Senacką Komisję ds. Nauki (Łódź, Poznań), zespół ekspertów ds. klasyfikacji publikacji (Wrocław) oraz w jednym przypadku (Warszawa) ostateczne decyzje podejmuje dyrektor biblioteki.

Na podstawie analizy danych ankietowych można stwierdzić, że rozbieżności dotyczą właściwie wszystkich aspektów wykonywania analiz bibliometrycznych, począwszy od tego, jakie typy publikacji są punktowane, a skończywszy na tym,

według jakich zasad. Każdy z przyjętych sposobów daje się jednakowo dobrze uzasadnić. O ile różnice w ocenach przygotowywanych na potrzeby wewnętrzne poszczególnych uczelni nie mają większego znaczenia, o tyle te przygotowywane np. dla Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów czy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego do okresowej oceny jednostek naukowych powinny być porównywalne, aby umożliwiać obiektywną ocenę zarówno dorobku indywidualnego (bez względu na to, z którego ośrodka pochodzi autor publikacji) jak i obiektywną ocenę działalności jednostek naukowych.

Nie można nie wspomnieć w tym miejscu, o próbach ujednolicenia zasad dotyczących punktacji publikacji podejmowanych w środowisku uczelni medycznych. W maju 2008 r. odbyło się spotkanie robocze pracowników bibliotek uczelni medycznych, którego gospodarzem była biblioteka PUM. Po wielu konsultacjach udało się wypracować projekt jednolitych zasad punktacji publikacji indywidualnego dorobku naukowego na uczelniach medycznych. Niestety, poczynione wówczas ustalenia nie zostały przyjęte przez władze poszczególnych uczelni (w całości zaakceptowane chyba tylko w Szczecinie), ale już wtedy dały nam wiedzę, jak bardzo punktacje różnią się na poszczególnych uczelniach.

Kilkakrotnie też zwracano się do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów z prośbą o wyjaśnienia dotyczące punktacji w czasopismach. Odpowiedź na ostatnie pismo skierowane w imieniu bibliotek medycznych przez przewodniczącą Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych dyr. Annę Grygorowicz we wrześniu 2010 roku nie tylko nie rozwiała wątpliwości, lecz spowodowała jeszcze większe zróżnicowanie przyjętych zasad. Przedstawione stanowisko, że w danym momencie obowiązuje punktacja publikacji zgodna z aktualnie obowiązującą listą MNiSW, jest nie do przyjęcia. Czy możliwa jest do zaakceptowania sytuacja, w której ta sama publikacja 20 czerwca uzyskuje 6 punktów, a np. 25 czerwca 9 punktów? Należy też podkreślić, że praktycznie niemożliwe jest ustalenie dziennej daty publikacji artykułu w czasopiśmie. Czy nie prościej byłoby zatem opublikować jedną listę obowiązującą w danym roku?

Nadzieję na całościowe i jednoznaczne sprecyzowanie zasad punktacji publikacji daje ostatnia inicjatywa Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Polskich, która powołała zespół ds. punktacji w składzie obejmującym siedmiu przedstawicieli bibliotek uczelni wyższych różnych typów, m.in. Annę Grygorowicz – dyrektora biblioteki Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Zespół w błyskawicznym tempie przygotował uwagi dotyczące punktowania publikacji zebrane w poszczególnych środowiskach na podstawie dotychczasowych doświadczeń i przesłane przez przewodniczącą Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Polskich do: prof. Macieja Zabla - przewodniczącego Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych, która ma przygotować nowe kryteria oceny jednostek naukowych, w tym również zasady oceny czasopism,

prof. Barbary Kudryckiej – minister nauki i szkolnictwa wyższego oraz podsekretarza stanu w MNiSW prof. Macieja Banacha.

Przesłane uwagi dotyczą wszystkich zagadnień, z którymi spotykamy się w bibliotekach medycznych, od ogólnych do bardzo szczegółowych. Podkreślano w nich konieczność ujednolicenia zasad przygotowywania analiz bibliometrycznych zarówno dla poszczególnych pracowników, jak i jednostek naukowych, uszczegółowienia typów publikacji, które podlegają ocenie punktowej, publikowania wykazu czasopism jeden raz w roku ze wskazaniem, którego roku dotyczy, uzupełnienia go o numery ISSN jednoznacznie identyfikujące tytuł czasopisma, jednoznaczne określenie zasad postępowania w przypadku prac posiadających wyłącznie wersje elektroniczne itd.

Kończąc, mamy nadzieję, że przesłane uwagi zostaną uwzględnione w nowych wytycznych, a przede wszystkim że nowe zasady będą na tyle precyzyjne, aby pozwolić nam na uniknięcie różnic w ich interpretacji.

Bibliografia

1. Zespół Nauk Medycznych. Lista polskich czasopism medycznych niepublikowanych w liście filadelfijskiej. [B.m., 1999]

2. Index Copernicus: punktacja KBN: ranking za rok 2000 obowiązujący w roku 2001. Warszawa: Index Copernicus, 2000

3. Szczegółowe zasady oceny parametrycznej jednostek naukowych wchodzących w zakres działań Zespołu Nauk Medycznych P05. [online]. Komitet Badań Naukowych, 2001 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://kbn.icm.edu.pl/finauki98/system/zasady_zespoly/p05_w97.doc>

4. Index Copernicus Master List 2002. Warszawa: Medical Science International, 2003

5. Index Copernicus Master List 2003. Warszawa: Medical Science International, 2004

6. Index Copernicus Master List 2004. Warszawa: Medical Science International, 2005

7. Rozporządzenie Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 4 sierpnia 2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania środków finansowych na naukę. (DzU, 2005, nr 161, poz. 1359)

8. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 października 2007 r., w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na działalność statutową. (DzU, 2007, nr 205, poz. 1489)

9. Komunikat Nr 24 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 listopada 2007 r. wraz załącznikiem. [online]. MNiSW, 2007 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.nauka.gov.pl/finansowanie/finansowanie-nauki/dzialalnosc-statutowa/ocena-jednostek-naukowych/lista-czasopism-punktowanych/komunikaty/komunikaty/artykul/informacja-o-wykazie-czasopism-1/>

10. Komunikat nr 4/2009 w sprawie analizy biblio metrycznej kandydatów do habilitacji i tytułu profesora. [online]. Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów, 2009 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.ck.gov.pl/images/PDF/komunikaty/wzor_1.pdf>

11. Komunikat Nr 9 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 lutego 2008 r. [online]. MNiSW, 2008 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.nauka.gov.pl/finansowanie/finansowanie-nauki/dzialalnosc-statutowa/ocena-jednostek-naukowych/lista-czasopism-punktowanych/komunikaty/komunikaty/artykul/informacja-o-uzupelnieniu-wykazu-czasopism/>

12. Ujednolicony wykaz czasopism z dnia 26 sierpnia 2008. [online]. MNiSW, 2008 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.nauka.gov.pl/fileadmin/user_upload/40/58/40587/20080826_ujednolicony_wykaz.pdf>

13. Komunikat Nr 23 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 listopada 2008 r. [online]. MNiSW, 2008 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.nauka.gov.pl/finansowanie/finansowanie-nauki/dzialalnosc-statutowa/ocena-jednostek-naukowych/lista-czasopism-punktowanych/komunikaty/komunikaty/artykul/informacja-o-uzupelnieniu-wykazu-czasopism-naukowych-1/>

14. Komunikat Nr 8 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 31 marca 2009 r. [online]. MNiSW, 2009 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.nauka.gov.pl/finansowanie/finansowanie-nauki/dzialalnosc-statutowa/ocena-jednostek-naukowych/lista-czasopism-punktowanych/komunikaty/komunikaty/artykul/informacja-o-wykazie-czasopism/>

15. Ujednolicony wykaz czasopism punktowanych z dnia 18 czerwca 2009. [online]. MNiSW, 2009[dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.nauka.gov.pl/fileadmin/user_upload/53/02/53022/20090618_ujednolicony_wykaz_opublikowany_w_necie_05_05_2009xls.pdf>

16. Komunikat Nr 16 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 lipca 2009 r. [online]. MNiSW, 2009 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.nauka.gov.pl/finansowanie/finansowanie-nauki/dzialalnosc-statutowa/ocena-jednostek-naukowych/lista-czasopism-punktowanych/komunikaty/komunikaty/artykul/informacja-o-uzupelnieniu-wykazu-czasopism-naukowych/>.

17. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 24 lipca 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na działalność statutową. (DzU, 2009, nr 126, poz. 1044)

18. Komunikat Nr 9 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 marca 2010 r. [online]. MNiSW, 2010 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.nauka.gov.pl/finansowanie/finansowanie-nauki/dzialalnosc-statutowa/ocena-jednostek-naukowych/lista-czasopism-punktowanych/komunikaty/komunikaty/artykul/informacja-o-uzupelnieniu-wykazu-czasopism-naukowych-2/>

19. Komunikat Nr 13 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 maja 2010 r. [online]. MNiSW, 2010 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.bip.nauka.gov.pl/_gAllery/92/01/9201/20100513_komunikat_13_MNiSW.pdf>

20. Komunikat Nr 15 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 maja 2010 r. [online]. MNiSW, 2010 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.nauka.gov.pl/finansowanie/finansowanie-nauki/dzialalnosc-statutowa/ocena-jednostek-naukowych/lista-czasopism-punktowanych/komunikaty/komunikaty/artykul/informacja-o-uzupelnieniu-wykazu-czasopism-naukowych-4/>

21. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 maja 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na działalność statutową. (DzU, 2010, nr 93, poz. 590)

22. Ujednolicony wykaz czasopism punktowanych z dnia 25 czerwca 2010. [online]. MNiSW, 2010 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.nauka.gov.pl/fileadmin/user_upload/Finansowanie/finansowanie_nauki/Lista_czasopism/20100827_UJEDNOLICONY_WYKAZ_ZA_2007_-_2010_11_06_2010.pdf>

23. Wykaz polskich czasopism naukowych będących w bazie JCR 2009 opublikowany 10 grudnia 2010. [online]. MNiSW, 2010 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.nauka.gov.pl/finansowanie/finansowanie-nauki/dzialalnosc-statutowa/ocena-jednostek-naukowych/lista-czasopism-punktowanych/komunikaty/komunikaty/artykul/wykaz-polskich-czasopism-naukowych-bedacych-w-bazie-jcr-2009/>

24. Informacja o zmianie przepisów w zakresie kompleksowej oceny jakości działalności naukowej jednostek naukowych opublikowana 29 grudnia 2010 wraz załączonym wykazem. [online]. MNiSW, 2010 [dostęp: 10 maja 2011]. Dostępny w internecie: <http://www.nauka.gov.pl/finansowanie/finansowanie-nauki/dzialalnosc-statutowa/ocena-jednostek-naukowych/lista-czasopism-punktowanych/komunikaty/komunikaty/artykul/informacja-o-zmianie-przepisow-w-zakresie-kompleksowej-oceny-jakosci-dzialalnosci-naukowej-jedno/>